نگاه

آیت‌الله مجتهدشبستری:

هرچه بررسی کردیم، نتوانستیم نقطه‌ضعفی در رهبری پیدا کنیم

● آیت‌الله مجتهدشبستری با خبرگزاری تسنیم گفت‌وگو کرده است. بخش‌های مهم این گفت‌وگو در ادامه می‌آید:

بارها شنیده بودم حضرت امام درباره رهبری آینده به آیت‌الله خامنه‌ای نظر دارند؛ نه‌تنها از آقای هاشمی یا موسوی‌اردبیلی که شهود حاضر بودند، بلکه از دیگر منابع بارها شنیده بودیم امام نظر خاصی روی آیت‌الله خامنه‌ای دارند. در آن جلسه تاریخی خبرگان که پیشنهاد کردم و خواستم که آقای هاشمی مطالب امام(ره) را درباره آیت‌الله خامنه‌ای بگویند، البته اگر تأییدات امام و پیشنهاد امام هم نبود، خبرگان به ایشان می‌رسید؛ چون جز ایشان فرد دیگری که بیشترین لیاقت را برای این کار داشته باشد، نداشتیم.

از نظر علمی، آیت‌الله مؤمن و جمعی از فقها که در جلسه استفتاء آیت‌الله خامنه‌ای شرکت کرده بودند، برای ما شهادت داده و می‌دهند که قدرت استنباط احکام که در مجتهد مطلق و فقیه جامع‌الاشرایط لازم است، در ایشان در حد بالایی وجود دارد. بنده هم از اول چنین تشخیصی داشتم که ایشان مجتهد متبحری در فقه و علوم اسلامی هستند. همه شرایطی که در قانون اساسی برای رهبر نظام اسلامی آمده است، بیش از پیش در آیت‌الله خامنه‌ای محرز شده و شرایط ایشان بیشتر از آن مواردی است که در قانون اساسی ذکر شده است.

باید درباره مقام علمی مقام معظم رهبری بگویم: فکر نمی‌کنم کسی درباره شخصیت علمی، مدیریتی و وجاهت فقهی مقام معظم رهبری، تأمل یا تردیدی داشته باشد. ایشان از نظر استعداد و نبوغ یک شخصیت کم‌نظیر یا بی‌نظیر است. من سابقه علمی ایشان را از مشهد می‌شناسم؛ زمانی که ایشان به درس آیت‌الله‌العظمی میلانی می‌رفتند و در قم در درس آیت‌الله العظمی حائری شرکت می‌کردند، با جدیت در درس حضرت امام(ره) حاضر می‌شدند؛ بنابراین باید گفت ایشان سوابق حوزوی درخشانی دارند. از نظر هوش و ذکاوت، خوش‌بیانی و از همه جهات، دوران طلبگی شرایطی داشتند که خیلی‌ها پیش‌بینی می‌کردند که ایشان آینده درخشانی خواهد داشت. بنده به عنوان کسی که از اولین روزی که کمیسیون تحقیق تشکیل شده تاکنون عضو این کمیسیون بوده‌ام، می‌گویم ما بارها بررسی کرده‌ایم و بیش از پیش مطمئن شده‌ایم که شرایط رهبری در ایشان محرز است. ما موظف هستیم درباره واجدیت شرایط رهبری بررسی کنیم تا ببینیم شرایط در رهبری باقی هست یا نه. نظارت کمیسیون تحقیق، بر شرایط رهبری است که ببینم آیا مدیریت و عدالت در رهبری وجود دارد یا خدای ناکرده تضعیف شده است. هرچه بررسی کردیم، نتوانستیم نقطه‌ضعفی در عدالت، علمیت، مدیریت، شجاعت، مدیریت و تدبیر ایشان پیدا کنیم، بلکه روزبه‌روز واجدیت شرایط و قدرت رهبری، بیشتر در ایشان متجلی شده است. گاهی برخی مسائل بوده که برای ما به عنوان اعضای کمیسیون تحقیق مجلس خبرگان رهبری، سؤال شده است و بر اساس همین سؤال، خدمت رهبری رسیده‌ایم و سؤال یا شبهه خود را از ایشان پرسیده‌ایم و ایشان نیز از سؤالات و شبهه‌ها استقبال کرده است. بارها شده سؤال کرده‌ایم و حضرت آقا با کمال میل پاسخ داده است و ما قانع شده‌ایم. این‌طور نیست که برخی تصور می‌کنند آیت‌الله خامنه‌ای به مجلس خبرگان یا کمیسیون تحقیق پاسخ‌گو نیست؛ ما هر زمان سؤالی داشتیم، خدمتشان رسیده‌ایم و خود ایشان نیز این‌طور توصیه کرده که در صورت سؤال یا شبهه، خدمتشان برسیم. توصیه همیشگی رهبری به کمیسیون تحقیق، این بوده که مسائل و شرایط رهبری را با دقت بررسی و در صورت بروز شبهه یا سؤال، خدمت ایشان برسیم و سؤال یا شبهه خود را مطرح کنیم. مدیریت و تدبیر رهبری نشانگر دوربینی و تیزبینی حضرت امام است که ایشان را به عنوان رهبر پیشنهاد کردند و ما هرچه به مدیریت و تدبیر رهبر معظم انقلاب اسلامی پی می‌بریم، بیشتر به دوربینی حضرت امام(ره) می‌رسیم. برای نمونه، در فتنه ۸۸، درایت و تدبیر ایشان بیشتر از گذشته نمایان شد. ایشان توانستند آشوب را مدیریت کنند و آرامش را به کشور برگردانند و این مسئله در مقاطع مختلف مشاهده شده است. نمازجمعه باید تریبون مردم باشد و حرف مردم را بزند. انتقاد سازنده از همه مسئولان یا ائمه جمعه منصوب رهبری، هیچ اشکالی ندارد. همان‌طور که از فرماندار و استاندار انتقاد می‌شود، باید از ائمه جمعه نیز انتقاد شود. مثلا امام‌جمعه‌ای که در تربیت اولاد درست عمل نکرده یا ظاهر مرتب یا روابط‌عمومی خوبی ندارد، باید نقد شود. باید از امام‌جمعه‌ای که خطبه‌هایش متناسب نیست، نقد دلسوزانه کرد. ممکن است برخی خطبه‌ها مناسب نباشد و امام‌جمعه محترم مطالعه و بررسی لازم را برای خطبه نداشته باشند و بدون مطالعه خطبه بخواند. من سعی کرده‌ام در این ۲۲ سال، برای خطبه‌ها حداقل شش ساعت مطالعه کنم. همیشه سعی کرده‌ام خطبه‌ها تکراری نباشد. این معضل است برای روحانیت و ائمه جمعه که حرف‌های تکراری بزنند. متولیان فرهنگی باید توجه داشته باشند، رابطه با مردم شامل روحانیت نیز می‌شود. روحانیت باید در شیوه گفتار و رفتار خود تجدیدنظر کند و طوری با جوانان و مردم گفت‌وگو کند که رابطه‌شان با مردم بیش از پیش شود. این درست نیست که امام جماعت عبا را به دوش بیندازد، نماز بخواند و به دفترش برگردد.

politics@sharghdaily.ir

دیگر بحث سیاسی نمی‌کنیم تا احترام‌ها حفظ شود

عکس: رضا عزیزی

ادامه از صفحه ۶

خیلی کارهای دیگر هم ایشان می‌خواست انجام دهد که نشد. حتما ملاحظاتی در کار بوده است؛ اما ایشان از نظر دیدگاه تفاوتی نکرده‌اند.

در دوره جدید پیشنهادی به شما داشتند؟

تاکنون خیر.

چطور شد که رئیس ستاد انتخابات شدید؟ پیشنهاد خودتان بود یا پیشنهاد دکتر روحانی؟

پیشنهاد ایشان که نبود. از اوایل اسفند سال گذشته در حزب اعتدال و توسعه تصمیم گرفتیم که فعالیت انتخاباتی را شروع کنیم و ستاد تشکیل دهیم. آن زمان بقیه دوستان مسئولیت دولتی داشتند؛ مثل آقای دکتر نوبخت، آقای دکتر واعظی و دیگران. آنها نمی‌توانستند رسما مسئولیت ستاد را برعهده بگیرند؛ به‌همین‌دلیل از من خواستند که مسئولیت ستاد را برعهده بگیرم. بعدا که آقای شریعتمداری به‌عنوان رئیس ستاد آقای روحانی منصوب شد، از من خواست که مسئولیت تبلیغات و اطلاع‌رسانی ستاد را عهده‌دار شوم؛ اما به خاطر تعهداتی که در حزب اعتدال و توسعه داشتم، نپذیرفتم؛ اما نهایتا برای همکاری با ستاد مرکزی دوستان حزب از من خواستند که بیشترین وقت خود را صرف تبلیغات ستاد کنم.

دوره معرفی کابینه بحث‌های بسیاری درباره نقش آقای واعظی، نوبخت و نهاوندیان مطرح شد. به جز آقای نهاوندیان، آقای نوبخت و آقای واعظی عضو حزب اعتدال و توسعه هستند. آقای روحانی چقدر تحت تأثیر این چهره‌ها هستند؟

نمی‌توان گفت که آقای روحانی تحت تأثیر است. آقای دکتر روحانی کلا تحت تأثیر قرار نمی‌گیرند؛ ولی به اشخاصی که شما اشاره کردید، خیلی اعتماد دارند. طبیعتا با این چهره‌ها بیشتر از همه مشورت کرده‌اند. آقای روحانی پیشنهادهای همه گروه‌ها را برای کابینه گرفتند. از آقای دکتر جهانگیری تا فراکسیون‌های مجلس و حتی افراد عادی که پیشنهادهایی داشتند. خودشان بعضی‌ها را می‌شناختند یا قبول می‌کردند یا رد می‌کردند. درباره بعضی از گزینه‌ها مشورت می‌گرفتند. دو، سه نفری که شما نام بردید، جزء کسانی بودند که با آنها مشورت می‌کردند.

آقای روحانی چه قدر افراد را طرف مشورت قرار می‌دهند و چه قدر به این مشورت‌ها توجه می‌کنند؟ آیا ایشان اساسا خودرأی هستند؟

خیر، ایشان مشورت می‌کنند و در مسائل خیلی با احتیاط رفتار می‌کنند. این‌طور نیست که شتاب‌زده تصمیم بگیرند. مثل احمدی‌نژاد نیست که صبح بیدار می‌شد و تصمیمات خلق‌الساعه می‌گرفت. کاری را که می‌خواهد انجام دهد، با افرادی که می‌داند در آن کار صاحب‌نظر هستند، مشورت می‌کند.

در بحث انتصابات کابینه گفتید که آقای روحانی به دکتر واعظی و دکتر نوبخت و آقای نهاوندیان خیلی اعتماد دارد... . آیا به آنها گفتید که چرا در این دوره تا این اندازه محل اثرگذاری واقع شده‌اید؟

اتفاقی که نیفتاده است! این چهره‌ها در زمان غربت آقای روحانی، با ایشان کار کردند. آقای دکتر نوبخت معاونت امور اقتصادی و آقای دکتر واعظی معاونت سیاست خارجی را در مرکز تحقیقات برعهده داشتند. آقای دکتر روحانی با اینها از نزدیک کار کرده است و این اعتماد در طول زمان به وجود آمده است.

پدرم ازدواج کرده‌اند. چون سن ایشان بالاست و نیاز به مراقبت دارند. بعد از فوت والده، من یا برادرم باید شب‌ها در کنار ایشان می‌ماندیم یا ایشان را به منزل خودمان دعوت می‌کردیم که شب‌ها تنها نباشند و امکان مراقبت از ایشان فراهم شود. این وضعیت نمی‌توانست ادامه پیدا کند. باید فردی دائما از ایشان مراقبت می‌کرد. معتقدم کار درستی انجام دادند

خب شما را هم از خیلی سال‌های گذشته می‌شناسند.

بله، ممکن است ایشان ملاحظاتی داشته باشند که من در کابینه نباشم؛ ولی با من هم اگر خصوصی جلسه‌ای داشته باشند، شاید مورد مشورت قرار گیرم.

شما این انتقادات را به آقای نوبخت و واعظی منتقل کردید؟

انتقاد کنیم که چرا شما مورد اعتماد روحانی هستید؟!

نه، اینکه چرا مهره‌چینی‌های اصلی را این دو نفر انجام دادند؟

خیر، این دو نفر مهره‌چینی نکرده‌اند. گروه‌های مختلف افرادی را معرفی می‌کردند برای یک وزارتخانه، آقای دکتر روحانی که به‌تنهایی نمی‌توانست درباره افراد تحقیق کند. این مسئله را باید واگذار می‌کرد به عده‌ای که بتوانند این تحقیقات را انجام دهند. این چهره‌ها تصمیم‌گیر نبودند، اما ممکن است در تصمیم‌سازی مؤثر باشند.

اما تصمیم‌سازی مهم‌تر از تصمیم‌گیری است! دلخور نیستید که با توجه به آن سابقه و آشنایی دیرینه با دکتر روحانی، برخی از چهره‌های حزب اعتدال و توسعه بیشتر مورد وثوق آقای روحانی هستند و شما بیشتر متمرکز بر فعالیت‌های حزبی هستید.

خیر، من به آقای دکتر روحانی ارادت دارم ولی حمایت من از ایشان چه در انتخابات و چه اکنون بر اساس منافع ملی کشور است نه بر اساس رفاقت شخصی. کشور با مشکلات زیادی روبه‌رو است و من اعتقاد دارم که ایشان توانایی حل‌وفصل این مشکلات را دارد.

در ماجرای استعفا با پدرتان مشورت کردید؟ یا نظر استمزاجی از ایشان گرفتید؟!

من فقط به ایشان اطلاع دادم.

به‌نظر می‌رسید ماجرای اجرای موسیقی در مشهد و انتقاد آقای روحانی برای استعفای شما جرقه‌ای بود.

بعضی فکر می‌کردند، ایشان وقتی تذکر دادند که وزیر نباید عقب‌نشینی بکند، تعریض به من بوده، درحالی‌که ایشان می‌خواستند تأکید کنند وزارت ارشاد باید وظیفه خود را عمل کند و کاری نداشته باشد که دیگران چه می‌گویند. ایشان اخیرا هم در مجلس گفتند که وزارت ارشاد وظایفی دارد یا این وظایف را از آن بگیرید یا اگر این وظایف را دارد دیگر کسی نمی‌تواند در آن دخالت کند.

از طرف کسانی که در مشهد بودند آیا پیغامی برای شما فرستادند؟

خیر.

خودتان وقتی با آن مقاومتی که در مشهد بود روبه‌رو می‌شدید، یا در ماجرای قم، واکنش‌تان چه بود؟

من از همکارانم حمایت می‌کردم. در طول سه سالی هم که در وزارت ارشاد بودم این‌طور نبود که در مشهد مطلقا کنسرت برگزار نشود. در همان زمان هم در منطقه قاسم‌آباد مشهد در یک سالن ۲۰۰، ۳۰۰نفره هر هفته کنسرت برگزار می‌شد ولی افراد محدودی دعوت می‌شدند.

نرفتید آقای علم‌الهدی را ببینید؟

در سفرهایی که به مشهد داشتم با ایشان هم صحبت می‌کردم، منتها ایشان عقاید خاص خودش را داشت و از اهرم‌های خاص هم استفاده می‌کرد. دادستان مشهد هر کنسرتی که نمی‌خواست برگزار شود را لغو می‌کرد. این اواخر در سایر شهرهای استان خراسان هم مثل سبزوار کنسرت سالار عقیلی و در نیشابور کنسرت آقای شهرام ناظری و کیهان کلهر را لغو کردند. حتی آقای قربانی خواست در چناران کنسرت برگزار کند باز هم مانع شدند.

آقای جنتی، پدر شما عضو شورای نگهبان شدند و بعد هم دبیری آن را برعهده گرفتند. از یک مقطعی به بعد اتفاقاتی می‌افتد که خیلی‌ها خودآگاه و ناخودآگاه مرجع آن را پدر شما می‌دانند؛ مثل ردصلاحیت‌ها از مجلس چهارم به این‌سو. کسانی که در این سال‌ها ردصلاحیت می‌شدند آیا به شما مراجعه می‌کردند تا این موارد حل‌وفصل شود؟

به‌کرات! در طول سه دهه گذشته افرادی که ردصلاحیت می‌شدند به من مراجعه می‌کردند و من هم گاهی مسائل را منتقل می‌کردم یا برای آنان درخواست ملاقات می‌کردم.

به نتیجه‌ای منتج می‌شد؟

خیلی کم.

دوباره هم مراجعه می‌کردند؟

بله، بارها پیش آمده بود برخی افراد ردصلاحیت‌شده سال‌ها بعد هم در جایی من را می‌دیدند ابراز گله‌مندی می‌کردند. بااین‌حال پدرم بارها گفته‌اند شورای نگهبان ۱۲ عضو دارد و برای اینکه صلاحیت کسی تأیید شود، حداقل هفت عضو باید صلاحیت او را تأیید کنند. البته ایشان در بین اعضای شورای نگهبان صاحب نفوذ بیشتری هستند و خیلی‌ها به نظر ایشان احترام می‌گذارند و از این نظر، تأثیرگذاری بیشتری دارند. اما درهرحال نظر اکثریت شورا ملاک است.

شما درباره حرف‌هایی که در مورد ایشان و درباره نقششان در بررسی صلاحیت‌ها مطرح می‌شود ناراحت می‌شوید؟ اصلا شده تا به‌حال این حرف‌ها را منتقل کنید؟

روندی که در شورای نگهبان وجود دارد این احساس را به وجود آورده که گرایش‌های سیاسی اعضا در تأیید و ردصلاحیت‌ها دخالت دارد. شورای نگهبان در انتخابات حکم داور را دارد و داور باید کاملا بی‌طرف باشد، نمی‌تواند یک‌طرفه عمل کند. وقتی یک یا دو عضو شورای نگهبان رسما و صریحا از یک کاندیدا حمایت می‌کنند؛ این خلاف رویه داوری است که انتظار می‌رود شورای نگهبان داشته باشد. در همین انتخابات اخیر ریاست‌جمهوری دو نفر از اعضای محترم شورای نگهبان در قم رسما با آقای رئیسی بیعت کردند. خب، یک‌وقت رأی مخفی می‌دهند اشکالی ندارد به هر کسی تشخیص می‌دهند رأی بدهند، اما اینکه به‌طور رسمی از یک کاندیدا حمایت کنند، خلاف رویه‌ای است که از شورای نگهبان به‌عنوان یک داور انتظار می‌رود.

راجع به این مسئله با پدر صحبت می‌کنید؟

زیاد صحبت کرده‌ام.

مراودات خانوادگی شما به چه صورت است؟ چه‌قدر همدیگر را می‌بینید؟

بسیار خوب است. مجموعه خانواده ما؛ یعنی من به‌همراه فرزندان، نوه‌ها و همسرانشان، تا یک‌سال‌ونیم قبل که مادرم در قید حیات بودند، هر هفته به منزل پدر سر می‌زدیم. بعد از فوت مادرم، فاصله رفت‌وآمدهای ما بیشتر شد. به دلیل اینکه پدر یک هفته‌درمیان به قم می‌روند، به‌ویژه بعد از انتخاب ایشان به‌عنوان رئیس مجلس خبرگان بیشتر به قم سر می‌زنند بنابراین ما هم هر دو هفته یک‌بار به ایشان سر می‌زنیم.

سایر برادران هم همین قاعده را رعایت می‌کنند؟

برادرم، محمد که در تهران هست، بیش از من به پدر سر می‌زند.

پدر در تهران کجا زندگی می‌کنند؟

از ابتدا که ایشان به تهران آمدند و عضو شورای نگهبان شدند، در منزلی کنار ساختمان شورای نگهبان اسکان پیدا کردند. در اوایل دهه ۶۰ چندسالی با مرحوم آیت‌الله خزعلی به‌طور مشترک آنجا زندگی می‌کردند. بعدا مرحوم خزعلی منزل دیگری تهیه کردند، اما پدر از آن زمان همان‌جا سکونت دارند.

بعد از فوت مادر، حاج‌آقا تنها زندگی می‌کنند؟

خیر، ازدواج کرده‌اند. چون سن ایشان بالاست و نیاز به مراقبت دارند. بعد از فوت والده، من یا برادرم باید شب‌ها در کنار ایشان می‌ماندیم یا ایشان را به منزل خودمان دعوت می‌کردیم که شب‌ها تنها نباشند و امکان مراقبت از ایشان فراهم شود. این وضعیت نمی‌توانست ادامه پیدا کند. باید فردی دائما از ایشان مراقبت می‌کرد. از این منظر معتقدم کار درستی انجام دادند.

چقدر بین شما و پدرتان بحث سیاسی درمی‌گیرد؟ یا اینکه این‌قدر بحث کرده‌اید، دیگر منصرف شده‌اید و به مباحث خانوادگی می‌پردازید؟

بیشتر بحث‌های ما خانوادگی است. در دوره آقای احمدی‌نژاد، خیلی بحث سیاسی داشتیم و همیشه هم در دو جبهه بودیم. بعد از آن، من دیگر بحث نمی‌کنم، چون ممکن است به جدال بینجامد و احترام ایشان خدشه‌دار شود. به‌همین‌دلیل بیشتر به مباحث خانوادگی می‌پردازیم.

هنوز هم به شما سفارشی می‌شود که به پدر منتقل کنید؟ یا چون از اختلاف سلیقه شما اطلاع دارند، حجم این سفارشات کمتر شده است؟

بعضی‌ها که کاری دارند، به من متوسل می‌شوند تا از ایشان وقت ملاقات بگیرم.

ادامه در صفحه ۱۹

ادامه از صفحه ۲

قبول داریم که پرونده احمدی‌نژاد طول کشیده است

محسنی‌اژه‌ای افزود: «این نکته را عرض کنم کسانی که بعضا با جریان‌های ضدانقلابِ خارج از کشور مرتبط هستند چه‌بسا واقعا خبر نداشته باشند، تذکر به این دست افراد ایرادی ندارد؛ چون این امکان هست که فردی با شخصی مستقیم یا غیرمستقیم در ارتباط باشد ولی نداند که ضدانقلاب است یا احیانا با واسطه، خبرش را به شبکه ضدانقلابی می‌دهد که این محتمل است و ممکن است اینجا تذکر بدهند که این اطلاعاتی که در اختیار فلان فرد می‌گذاری او با شبکه ضدانقلاب یا یک جاسوس در ارتباط است؛ اما اگر قِسم دیگری باشد، الان اطلاع ندارم که دادستان اقدام کرده است یا خیر».

سخنگوی دستگاه قضا در پاسخ به سؤال خبرنگاری درباره اینکه گفته شده بازداشت فردی به نام «محمود بهشتی» صنفی بوده است، گفت: «در مورد افرادی که بازداشت می‌شوند، صرفا به‌خاطر صنف و یا حرفه آنها اصلا نیست؛ به‌خصوص در مورد فرهنگیان. محمود بهشتی به‌خاطر موضوعات امنیتی به پنج سال حبس محکوم شده است. برای او کیفرخواست صادر شده و در حضور وکیل در دادگاه به پرونده بهشتی رسیدگی و حکم صادر شده است. او نسبت به حکم اعتراض کرده و حکم در دادگاه تجدیدنظر قطعیت یافته و این فرد محکوم شده است. اگر خودش یا وکیلش نکته‌ای دارند می‌توانند در چارچوب قانون نظر خود را مطرح کنند». سخنگوی محسنی‌اژه‌ای در پاسخ به سؤالی درخصوص پرونده نویسنده کتاب شنود ارواح و مدیر سایت «عماریون»، گفت: «جلسه‌ای برگزار شده، اما هنوز حکمی صادر نشده است و گویا نیاز به جلسه دیگری دارد، البته متهمان بازداشت نبودند و نمی‌دانم الان بازداشت شده‌اند یا خیر».

محسنی‌اژه‌ای در پاسخ به سؤالی درخصوص عناوین اتهامی ساسان آقایی و یغما فشخامی، دو روزنامه‌نگار بازداشتی و اینکه آیا مدت بازداشت ساسان آقایی تمدید شده است یا نه، عنوان کرد: «عناوین اتهامی این افراد امنیتی است و در مرحله دادسرا قرار دارد. کیفرخواست هم صادر نشده است. درخصوص آقایی اگر از مدت بازداشت گذشته باشد احتمال دارد تمدید شده باشد. در برخی جرائم ظرف یک ماه و برخی جرائم دیگر دو ماه اگر علت باقی مانده باشد دادستان ابلاغ می‌کند و به دادگاه می‌رود و پس از تأیید قرار به قوت خود باقی می‌ماند».